

F. PFALZ, Ivan Zanetti. Osijek, Galerija likovnih umjetnosti

PETRUZZI, Sebastiano, furlanski arhitekt i kipar (XVIII. st.). God. 1778–90. djelovao u Rijeci, Krku i Cresu. Imao radionicu gdje je preuzimao građevinske radove (gradnja kolektora i ceste na Rovu uz zidine Staroga grada, 1781). U Cresu izveo ambone i oltar Sv. Petra u župnoj crkvi Sv. Marije Snježne (1788), a u Praputnjaku gl. oltar u župnoj crkvi. Njegovo je djelo unutrašnje uređenje crkve i gl. oltar s kipovima Sv. Benedikta i Sv. Skolastike u crkvi benediktinki u Krku (1779).

LIT.: Horvat – Matejčić – Prijatelj, Barok.

Ra. Mat.

PEUTINGEROVA KARTA → TABULA PEUTINGERIANA

PEZIĆ-MIJATOVIĆ, Dora, keramičarka (Zagreb, 19. XII. 1937). Završila Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1958 (S. Barlović). Bavi se dekorativnom i uporabnom keramikom, te modeliranjem skulpture u keramici. Njezine tanjure, ploče i vaze karakteriziraju motivi inspirirani folklorom, što se osjeća i u stiliziranim portretima (ciklus *Slavonke*). Nakon toga modelira forme slične školjkama (ciklus *Svijet tišine*), u kojima naraciju zamjenjuje čistim oblikom. — Samostalno je izlagala u Zagrebu (1966, 1973, 1975, 1981). Jedna je od osnivačica kolonije umj. keramike »Hinko Juhn« u Našicama.

LIT.: J. Depolo, Dora Pezić-Mijatović, Republika, 1967, 3–4. — M. Baričević, Dora Pezić-Mijatović (katalog), Zagreb 1977. — S. Staničić, Suvremena hrvatska keramika (katalog), Zagreb 1984. Ma. B.

PFÄFF, Ferenc, madž. arhitekt (Mohač, 19. XI. 1851 — Budimpešta, 21. VIII. 1913). Studirao je na Politehnici u Budimpešti. Kao šef Odjela za visokogradnje pri ugarskim željeznicama specijalizirao se za gradnju željezničkih kolodvora. Projektirao je kolodvore u Aradu, Bratislavi, Debrecinu, Pečuhu, Segedinu, Temišvaru. Prema njegovim su nacrtima izvedeni u nas kolodvor u Rijeci (1880), te Glavni kolodvor (1892) s klasicistički raščlanjenim pročeljem i neobarokna Direkcija državnih željeznica u Mihanovićevoj ulici (1901) u Zagrebu.

LIT.: L. Dobronić, Zgrada zagrebačkog glavnog kolodvora — spomenik kulture, Vijesti MK, 1962, 1. — M. Kubinsky, Bahnhöfe Europas, Stuttgart 1969. — Đ. Cvitanović, Arhitektura monumentalnog historizma u urbanizmu Zagreba, ŽU, 1978, 26–27. — R. Matejčić, Mađarski arhitekti u izgradnji Rijeke, Zbornik radova II. kongresa Saveza Društava povjesničara umjetnosti SFRJ, Celje 1978. Đ. C.

PFALZ, Franjo, slikar (Osijek?, o. 1812 — 2. VIII. 1863). Sin slikara Gottfrieda iz Cheba (Češka), koji je došao u Slavoniju poč. XIX. st. Franjo je 1837–39. bio upisan na Akademiji u Beču (L. Kupelwieser), a potom je živio u Osijeku. Slikao je bidermajerske realistične portrete (*Autoportret*,

Načelnik Sarvaša, Ivan Zanetti, Magdalena Zanetti, Franjo Benešić, Biskup J. J. Strossmayer — svi u Galeriji likovnih umjetnosti u Osijeku). Njegove vješto komponirane oltarne slike nalaze se u župnim crkvama u Gundincima, Petrijevcima i Babinoj Gredi.

LIT.: O. Švajcer, Slikar Franjo Pfalz, Radovi IPU, 1972, 1–2. — Isti, Domaći i strani slikari XVIII. i XIX. stoljeća u Galeriji likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987–1988. — O. Švajcer i B. Balen, Franjo Pfalz, Osijek 1989. L. D.

PIACENTINI, Marcello, tal. arhitekt i teoretik (Rim, 8. XII. 1881 — 1960). Studirao u Rimu, bio profesor urbanizma na Visokoj školi za arhitekturu u Rimu. Interpret težnja da se stvori pseudomonumentalni arhitektonski stil fašističke Italije. Projektirao zgradu »Assicurazioni generali« (Trg bana Josipa Jelačića 3) u Zagrebu 1939; za tal. okupacije 1941–43. izradio projekt za uklanjanje novijih zgrada u sastavu Dioklecijanove palače u Splitu. R.

PICCO, Carlo, tal. graditelj (Palmanova, XVIII. st.). Izradio je 1749. glavni oltar nadžupne crkve u Novigradu u Istri. Na stipesu je reljef s prikazom *Posljednje večere*, a balustrada svetišta ukrašena je anđelima koji nose liturgijske simbole.

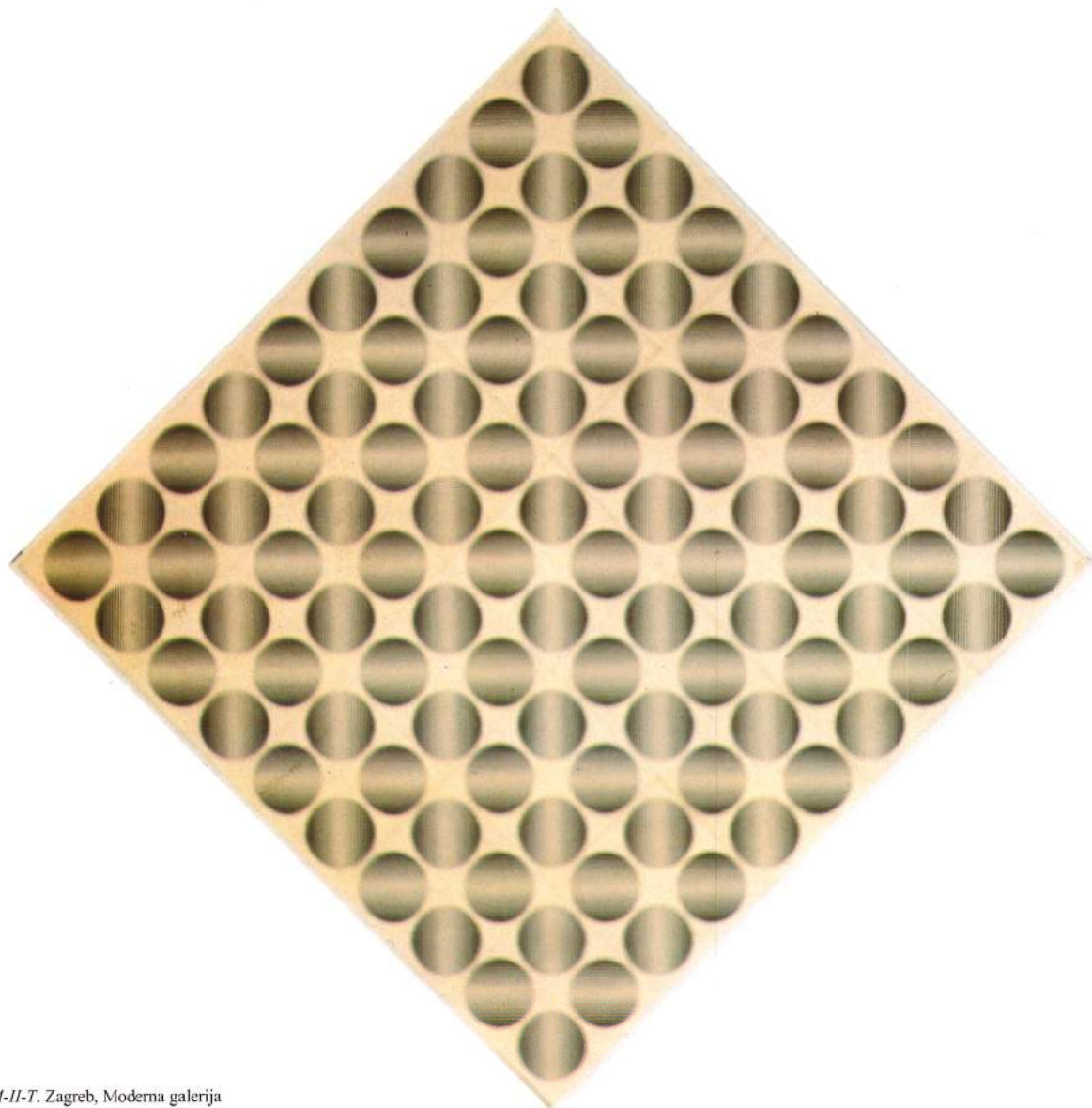
LIT.: Horvat – Matejčić – Prijatelj, Barok.

PICELJ, Ivan, slikar, grafičar i oblikovatelj (Okučani, 28. VII. 1924). Studirao je na Akademiji u Zagrebu (do 1946). Uređivao paviljone jugosl. izložaba u zemlji i inozemstvu (Zagreb, Beč, Hannover, Stockholm, Torino, Chicago). Jedan je od osnivača grupe »EXAT 51« (1951) i potpisnik manifesta iz 1951. i 1953. kojima se grupa opredjeljuje za apstraktnu umjetnost. S V. Kristlom, B. Rašicom i A. Srnecom izlaže u Zagrebu (1953). Jedan je od utemeljitelja pokreta tzv. novih tendencija; sudjelovao je u realizaciji istoimenih izložaba u Zagrebu (od 1961). Često boravi u Parizu, gdje surađuje s Galerijom Denise René. Baveći se grafičkim i tipografskim dizajnom (plakati, opreme knjiga), sred. šezdesetih godina unapređuje vizualnu kulturu grafičkoga oblikovanja i utječe na mlade dizajnere. Od 1962. povremeno izdaje antipublikaciju »a«. Objavio je četiri mape grafika (*8 serigrafija*, 1957; *Oeuvre programmée*, 1966; *Cyclophoria*, 1971; *Géométrie élémentaire*, 1973). Izlagao je skulpture, reljefe u drvu i objekte u metalu.

Racionalnom analizom tonskoga registra osnovnih boja i svođenjem oblika na geometrijske elemente, P. razvija specifični, apersonalni smjer geometrijske apstrakcije unutar suvremenoga hrv. slikarstva (*Kompozicija*, 1951; *U čast El Lissitzkom*, 1956). Od početnih apstraktnih kompozicija

I. PICELJ, *Kompozicija*. Zagreb, Moderna galerija

I. PICELJ, *CM-II-T*. Zagreb, Moderna galerija

do novijih grafičkih djela, Piceljevo stvaralaštvo odiše unutrašnjom logikom koja ima svoje ishodište u općim načelima konstruktivizma. U okviru pojave novih tendencija stvorio je niz programiranih djela, istražujući vizualnu percepciju, matematičke ritmove i pomake čestica (*Programirani slučaj cm 8-1*, 1966). Multiplikacija osnovne plastične jedinice unutar pravilna rasporeda plohe jedan je od njegovih temeljnih postupaka. Boja je uvijek konkretna, bez iluzionističkoga učinka. Dalji razvitak njegove umjetnosti obilježen je djelima asocijativnih poruka (*Remember Mondrian*, *Remember Rodchenko*, *Remember Maljevič*). — Samostalno je izlagao u Zagrebu, Dubrovniku, Osijeku, Beogradu, Ljubljani, Parizu, Londonu, Veneciji, Chicagu, Rotterdamu i Haarlemu. Retrospektivna izložba Piceljeva grafičkog dizajna održana je u Zagrebu 1986.

LIT.: Z. Munk i M. Seuphor, Ivan Picelj (katalog), Zagreb 1962. — V. Horvat-Pintarič, Grafički dizajn Ivana Picelja, Sinteza, 1965, 3. — A. Moles, Svjetlosne konstrukcije I. Picelja (katalog), Zagreb 1966. — B. Gagro, Ivan Picelj, ŽU, 1976, 3–4. — J. Denegri i Ž. Koščević, EXAT 51, Zagreb 1979. — Z. Rus, Apstraktna tendencije u Hrvatskoj 1951–1961 (katalog), Zagreb 1981. — J. Denegri, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj, 2, Split 1985. — S. Bernik, Ivan Picelj, grafički dizajn 1946–1986, Zagreb 1986. Ž. Kć.

PICUGI, prapov. nalazište na tri brežuljka s gradinskim naseljima *SI* od Poreča. Na *J* podnožju I. brežuljka, izvan prvoga gradinskoga zida, otkopana je manja nekropola grobova sa žarama, raspoređenih u skupine, jedna blizu druge. Na zemljištu između II. i III. brežuljka, također izvan gradinskih zidova, iskopana je druga, veća halštatska nekropola s grobovima raspoređenim bez sustava. U tijeku istraživanja pronađeno je u obje nekropole više od 500 grobova sa žarama i priložima. Prevladava tip groba u obliku nepravilna valjka, obložen pločama sa strane i odozgo, no ima i zidanih kvadratnih grobova. Mrtvaci su isključivo spaljivani. Otkopane su mnogobrojne posude domaće ilir. izradbe urešene geometrijskim i živo-

tinjskim motivima, često inkrustiranim bijelom inkrustacijom, te nekoliko apulskih vaza. Među najzanimljivijim je keramičkim primjercima etruščanska vaza s lisicama na ramenu i poklopcu. Mnogobrojno je i metalno posude (situle, ciste, kotliči). Obilan se nakit sastoji od halštatskih i nekoliko latenskih fibula, spiralnih narukvica, prstenja, ogrlica, privjesaka i raznih ukrasnih pločica. Obje se nekropole mogu datirati od poč. ← VII. st. do kraja ← V. st. Budući da su pronađene i keltske fibule, može se zaključiti da su P. bili naseljeni i u mlade željezno doba.

LIT.: A. Amoroso, Le necropoli preistoriche dei Pizzugghi, Atti e memorie SIASP, 1885. — C. Marchesetti, I castellieri preistorici di Trieste e della Venezia Giulia, Trieste 1903. — J. Mladin, Brončane posude i šljemovi iz Istre, Diadora, 1974, 7, str. 110–22. R.

PIČMAN, Josip, arhitekt (Lekenik, 14. II. 1904 — Zagreb, 7. II. 1936). Diplomirao na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1929. Još kao student

PICUGI, glinena žara iz starijega željeznog doba. Pula, Arheološki muzej